

College van Gedeputeerde Staten van
Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARHEM

Afschrift aan Provinciale Staten

Zaaknummer : 243410
Onderwerp : uitwerking motie tekorten jeugdzorg
Verzonden : 22 maart 2019

Geachte Collegeleden,

Met verbazing en teleurstelling hebben wij kennis genomen van uw aan Provinciale Staten verzonden brief van 27 februari 2019 (zaaknummer 2019-002417) over de inventarisatie tekorten jeugdzorg Gelderse gemeenten 2019.

In uw brief stelt u dat het tekort op de jeugdzorg niet automatisch een financieel probleem is en dat gemeenten adequate reserves hebben om taakstellingen en bezuinigingen door te voeren. Uw College ziet de huidige problematiek dan ook als een "normaal" (financieel) beleidsproces met pieken en dalen. Bovendien acht uw College het niet verontrustend dat gemeenten reserves en overschotten op andere beleidsterreinen aanwenden om tekorten op de jeugdzorg op te vangen. Om die reden ziet uw College voor uzelf geen rol en wacht u het nader onderzoek van het Rijk af.

Wij delen deze mening niet!

Allereerst hechten wij, portefeuillehouders zorg uit de regio Achterhoek, er waarde aan te melden dat wij inhoudelijk voorstander zijn van de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten. Wij denken dat inwoners er bij gebaat zijn dat zorg zo dicht mogelijk bij hen georganiseerd wordt.

Over de wijze waarop de decentralisatie vanaf 2015 vanuit het Rijk is vormgegeven zijn wij aanzienlijk minder positief. In het begin was er veel onduidelijkheid over cliënten en was onbekend of de aan de individuele gemeenten toegewezen budgetten pasten bij de sociale structuur en zorgvraag van de betreffende gemeente. Dit maakte het sturen op (financiële) gegevens bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk. Het eerste jaar stond dan ook vooral in het teken van het zo goed mogelijk vormgeven van de transitie. Inwoners mochten niet de dupe worden van allerlei zaken die niet goed geregeld waren. Wij zijn daar als Achterhoekse gemeenten gelukkig in geslaagd.

De jaren daarna, kwamen we als regio al niet meer uit met het jeugdzorgbudget. Een tussentijdse aanpassing van het verdeelmodel voor de jeugdzorgbudgetten heeft dit probleem niet opgelost.

Gedurende 2018 zijn de jeugdzorgkosten nog verder gestegen. Alleen al voor de reguliere jeugdzorgtrajecten komen we miljoenen tekort. Dan komen daar de uitvoeringskosten nog bovenop, evenals investeringen die we noodzakelijk achten om het tekort in de toekomst te verkleinen en te kunnen transformeren. Ook voor de komende jaren verwachten we miljoenentekorten op de jeugdzorg.

Voor een groot deel van de kosten geldt dat wij als gemeenten hier geen directe invloed op hebben, vanwege verwijzingen van derden als huisartsen, gecertificeerde instellingen en de rechter. Wij zijn als gemeenten bekend met open-einde-regelingen, dat speelt immers ook bij de Participatiewet en de Wmo. Maar nooit eerder zijn wij verantwoordelijk geweest voor open-einde-regelingen waarbij wij niet direct zelf invloed hebben. We hebben wel de regiefunctie, maar zitten niet altijd zelf aan het stuur.

Dit maakt het sturen op (financiële) gegevens bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk.

Om die reden delen wij het standpunt niet dat sprake zou zijn van een "normaal" (financieel) beleidsproces met pieken en dalen. De wijze waarop de (financiering van de) jeugdzorg op dit moment is vormgegeven is wezenlijk anders dan alle andere taken die wij als gemeente uitvoeren.

Daarnaast stelt uw College dat het tekort op de jeugdzorg niet automatisch een financieel probleem is en dat gemeenten adequate reserves hebben om taakstellingen en bezuinigingen door te voeren. Accountantskantoor BDO onderzocht onlangs de financiële positie van alle gemeenten tot en met 2017. BDO concludeerde dat "gemeenten de taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdhulp en ondersteuning van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt - met gemiddeld bijna 40 procent van de totale begroting veruit de grootste uitgavepost - financieel nu nog maar nét (kunnen) dragen." BDO denkt dat het aantal gemeenten dat onder preventief toezicht van de provincie wordt gesteld flink kan stijgen door de ontwikkeling op het sociaal domein.

De stelling van uw College dat "het tekort op de jeugdzorg niet automatisch tot een financieel probleem leidt" is onbegrijpelijk! Uit de cijfers blijkt dat veel gemeenten in Gelderland grote tekorten hebben op de jeugdzorg. Het bijpassen van gemeenten door uit hun algemene reserves te putten is geen structureel dekkingsplan, maar een overlevingstocht, die het onderliggende probleem niet oplost.

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid vinden wij het belangrijk om het goede voor inwoners en maatschappij te doen. Gemeenten worden nu voor het blok gezet en verantwoordelijk gemaakt om de al voor de decentralisaties begonnen stijging van de jeugdzorgkosten in bedwang te houden. Wij worden hierdoor gedwongen om gelden die voor heel andere zaken bedoeld zijn, in te zetten om de stijgende jeugdzorgkosten op te vangen. Bijvoorbeeld door minder aan sportvoorzieningen en verenigingen uit te geven, subsidie aan maatschappelijke voorzieningen als bibliotheken te beëindigen, onderhoud en investeringen in wegen en riolering uit te stellen. Deze ontwikkelingen zijn een directe bedreiging voor de leefbaarheid van onze gemeenten en de Achterhoek als geheel.

In onze beleving is er iets fundamenteel onjuist aan de wijze waarop de financiering van de jeugdzorg nu wordt vormgegeven. In 2016 heeft het Ministerie van VWS bijvoorbeeld onderzoek laten doen naar de grote verschillen in kosten tussen verschillende gemeenten. Veel vragen bleven destijds onbeantwoord, want een eenduidige verklaring van de verschillen kon niet worden gegeven. Wat als er in het verdeelmodel van het Rijk belangrijke elementen ontbreken? Het Sociaal en Cultureel Planbureau oordeelde in 2013 al dat er grote discrepantie bestaat tussen problematiek en het gebruik van jeugdzorg. Ook op andere punten zijn genoeg vraagtekens te zetten bij de wijze waarop de jeugdzorggelden nu worden verdeeld over de gemeenten. Naast deze verdeling van het budget is naar onze mening het macrobudget onvoldoende!

Wij zijn wij zeer teleurgesteld dat uw College voor uzelf geen rol ziet om iets te doen met de analyse naar de tekorten op de jeugdzorg. Wij hadden ook een andere verwachting van de uitwerking van de motie. Wij hopen dat de provincie onze bondgenoot wil zijn in dit dossier, maar op dit moment ervaren wij dit niet als zodanig. Tijdens de discussies in 2014 over de overgang van jeugdzorg naar de gemeenten, heeft de provincie zich keer op keer betrokken en bezorgd getoond. De komende tijd gaat u aan de slag met uw beleidsplannen voor de komende jaren. Graag zouden wij met u in gesprek gaan over de vraag hoe wij samen de schouders onder dit dossier kunnen zetten. Dit in het belang van alle inwoners van de Achterhoek.

Gemeente Aalten	: Wethouder J.C. Wikkerink
Gemeente Berkelland	: Wethouder M. van Haaren
Gemeente Bronkhorst	: Wethouder E. Blauw
Gemeente Doetinchem	: Wethouder M. Sluiter
Gemeente Montferland	: Wethouder W.G.H. Sinderdinck
Gemeente Oost Gelre	: Wethouder J.B.M. Hoenderboom
Gemeente Oude IJsselstreek	: Wethouder L.G. Kuster
Gemeente Winterswijk	: Wethouder E.S.F. Schepers-Janssen

Voor deze,

M. van Haaren,
Voorzitter portefeuillehoudersoverleg
Sociaal domein Achterhoek.

Kopie aan:
- *Archief*
- *Gemeenteraad*